ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Παναγιώτης Μαυροειδής

Άραγε η «πολιτική διέξοδος» στο όνομα της οποίας μιλάει ο ακροδεξιός Τράμπ, χαρακτηρίζεται από ένα περιστασιακό και πρωτοφανές περιεχόμενο; Αποτελεί ένα ακραίο **«ατύχημα»,** ή αντιστοιχεί σε κάποια βαθύτερη **τάση μετασχηματισμού της κοινωνικής πολιτικής συμπεριφοράς** στη σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία και ειδικά στην Αμερικάνικη, με **αντικειμενικό υπόβαθρο**;

Όπως προειδοποιούσε ο **Michael Moore** σε άρθρο του από το περασμένο καλοκαίρι (όπου προέβλεπε τη νίκη του Τράμπ), η πικρή αλήθεια είναι πως **«δεν αντέχουμε τα άσχημα νέα».**

Μα πως γίνεται αποδεκτή η αηδιαστική, ρατσιστική, μισο-φασιστική, αντι-μεταναστευτική, ξενοφοβική, μισογύνικη φιγούρα του Τράμπ;

Αν το ερώτημα τεθεί με αυτούς τους όρους, δύσκολα θα γίνει αντιληπτή και ερμηνεύσιμη η **ριζοσπαστική τομή, αντιδραστικού χαρακτήρα, ιστορικής σημασίας στο σύγχρονο καπιταλιστικό κόσμο,** τις αξίες του και την επανασυγκρότηση του πολιτικού συστήματος κυριαρχίας του, που αντιπροσωπεύει η νίκη Τράμπ.

Η μεγάλη κρίση του καπιταλισμού και της ηγεμονίας των ΗΠΑ

Οι διεργασίες που προετοίμασαν αυτή την τομή πρέπει να αναζητηθούν σε δύο αλληλοσυνδεόμενες πλευρές, εξαιρετικά σημαντικές.

Η πρώτη αφορά τον **κύκλο της μεγάλης καπιταλιστικής κρίσης που άνοιξε το 2007-2008**. Αυτήν την κρίση ακριβώς (και δυστυχώς) την οποία η αριστερά δύσκολα βάζει στο κέντρο της ανάλυσής της, αλλά και στον πυρήνα της πολιτικής της απάντησης. Η δεύτερη αφορά, την **κρίση της αμερικάνικης οικονομικής και πολιτικής ηγεμονίας**

στις παγκόσμιες εξελίξεις.

Στις ΗΠΑ, αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο, με μικρές ή/και πολύ μεγάλες διαφορές, όχι μόνο η εκλογική και πολιτική συμπεριφορά του κόσμου αλλά και ευρύτερη ριζική αναδιάταξη των ιδεών, αξιών και αναζητήσεων, διαμορφώνονται καθοριστικά πάνω σε αυτά τα πεδία.

Η αίσθηση σχετικής αφθονίας και σιγουριάς για την πλημμυρίδα των παλιών και νέων μεσαίων (αυτο-απασχολούμενων ή μισθωτών) στρωμάτων, επλήγη σημαντικά. Ακόμη χειρότερα, η διακαής ελπίδα για την **ανέλιξή** τους (κλασικό στοιχείο του αμερικάνικου «θαύματος» των «ατέλειωτων ευκαιριών») θρυμματίστηκε. Τα εργατικά στρώματα καταβυθίστηκαν, η δε νεολαία είναι πλέον βέβαιη πως θα ζήσει χειρότερα και όχι καλύτερα από τους γονείς.

Ακόμη πιο σημαντικό όμως είναι η διαπίστωση που εδραιώνεται όχι μόνο στους οικονομικούς αναλυτές αλλά και στην πλειοψηφία των ανθρώπων, ότι η βουτιά δεν είναι προσωρινή, η περιβόητη ανάκαμψη δεν έρχεται ή είναι τελείως αναιμική. Όταν οι προβλέψεις του ΟΟΣΑ κάνουν λόγο για ρυθμούς ανόδου των οικονομικών στα βασικά καπιταλιστικά κέντρα στην κλίμακα του 0% έως 2%, όλοι κατανοούν πως η καταστροφή ήρθε για να μείνει. Ειδικά στις ΗΠΑ, το 2016 θα κλείσει καθοδικά (1,4% αντί για 2,6% το 2015), ενώ και για το 2017 προβλέπονται και πάλι «χαμηλές πτήσεις». Η οριακή «αναπήδηση της νεκρής γάτας μετά την πτώση της» στην περίοδο Ομπάμα, δεν δημιουργεί ψευδαισθήσεις: Για την συντριπτική πλειοψηφία, με τίποτα δεν επανέρχεται η προ του 2007 κατάσταση εισοδήματος και επιπέδου ζωής.

Υπάρχει σοβαρότατη κρίση, που δεν μπορεί να αναταχθεί με τις κλασικές μεθόδους. Δε συνιστά μονοδιάστατα ευκαιρία κερδών, αλλά και **πραγματικό πρόβλημα προοπτικής** για τον σύγχρονο καπιταλισμό, με τις **αντιθέσεις** του να βαθαίνουν. Η σιγουριά για ένα ρόλο παγκόσμιου ηγεμόνα των ΗΠΑ -με δύναμη πυρός τις πολυεθνικές πολυκλαδικές επιχειρήσεις που έχουν αφετηρία και «προστασία» το αμερικάνικο κράτος και αδιαμφισβήτητο δόρυ και «σωματοφύλακα» την στρατιωτική υπεροπλία του μέσω ΝΑΤΟ ή/και αυτοτελώς- στην επιβολή μιας μονοκρατορίας «παγκόσμιας αγοράς», προοδευτικά εξανεμίζεται.

Σε αυτό το φόντο, αναπτύχθηκαν με ορμητικό τρόπο, **αντίρροπες τάσεις ριζοσπαστικοποίησης** εδώ και μία δεκαετία.

Ο **δεξιός, μαχητικός, ριζοσπαστισμός**, μορφοποιήθηκε αρχικά στο Tea Party και στη

συνέχεια βρήκε έκφραση στο ρεύμα Τράμπ και την υποψηφιότητά του.

Το ρεύμα αυτό, σε επίπεδο **κοινωνικής οικονομικής απάντησης** έφτασε ακόμη και να αμφισβητήσει δημαγωγικά (αλλά και ουσιαστικά) πλευρές της νεοφιλελεύθερης πρότασης, μιλώντας κατά της παγκοσμιοποίησης και υπέρ της εσωτερικής συσσώρευσης, στο πλαίσιο ενός αγριότερου και πιο ανελεύθερου καπιταλισμού. Δημαγωγεί έτσι για "δημιουργία θέσεων εργασίας" και παρουσιάζεται αντισυστημικό έναντι τραπεζών και ηγεμονικών πολυεθνικών κεφαλαίων.

Η πολιτική αυτή τάση, σε **κομματικό και πολιτικό επίπεδο** συγκρούστηκε και τελικά υπερέβη τα όρια της δεξιάς πλευράς του πολιτικού κατεστημένου (Ρεπουμπλικάνοι). Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται μια σημαντική αναλογία με τις εξελίξεις στη Βρετανία: Παρατηρείται **αναντιστοιχία** ανάμεσα στον βασικό σχεδιασμό της ηγετικής πυραμίδας του αστικού κόσμου και το ρόλο των παραδοσιακών αστικών κομμάτων να την υπηρετήσουν, με αποτέλεσμα όχι μόνο μια βαθιά κρίση τους, αλλά και τον υπερκερασμό τους «από τα κάτω» και «από τα μέσα» και «από τα δεξιά». Πρόκειται για τρανταχτή απόδειξη του βάθους των αντιθέσεων και της πολιτικής κρίσης που σοβεί.

Η διαρκώς **ενεργή αντίθεση** ανάμεσα σε ένα «εθνικό προστατευτισμό» που περιφρουρεί και ισχυροποιεί αμυντικά, αλλά ταυτόχρονα οριοθετεί και περιορίζει τον αμερικάνικο καπιταλισμό στην επιδίωξη των μεγάλων κινητήριων δυνάμεων του για παγκόσμια ηγεμονία, δεν μπορεί πλέον να διευθετηθεί ελεγχόμενα και ομαλά.

Το **κόμμα των Δημοκρατικών**, βρέθηκε να αποτελεί τον βασικό συστημικό πόλο για τις ηγεμονικές δυνάμεις του κεφαλαίου και το πλέγμα πολιτικής εξουσίας, με υποστήριξη από την συντριπτική πλειοψηφία των μεγάλων επιχειρήσεων, των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, των τραπεζών, ακόμη και κορυφαίων στελεχών των Ρεπουμπλικάνων.

Το ίδιο το πρόσωπο της **Χ. Κλίντον**, πιστοποιούσε ότι είναι «σκυλί του συστήματος» και της παλιάς τάξης πραγμάτων: Πολεμοχαρές γεράκι, διαπλοκή με μεγάλες επιχειρήσεις και τράπεζες, από «πολιτικό τζάκι» (Κλίντον). Η φιγούρα της έδινε φτερά στα πόδια της λαϊκής βάσης του αντιπάλου της, ενώ καθήλωνε ξινισμένους και αμήχανους όσους την ψήφιζαν με το ζόρι και από αηδία για τον Τράμπ.

Τα απίθανα λοιπόν, γινόντουσαν πλέον πιθανά. Πόσω μάλλον όταν το **«αριστερόστροφο» ρεύμα ριζοσπαστικοποίησης** ήταν εξαρχής «δοσμένο» στην υποταγή του στον συστημικό πόλο των Δημοκρατικών και της Κλίντον, με βάση την κλασσική και χιλιο-αποτυχημένη

λογική του «μικρότερου κακού» και της «επίδρασης για αλλαγή πορείας».

Τραγωδία της υποταγής στον «δημοκρατικό πόλο»

Ήττα της «πολιτικής των ταυτοτήτων»

Ελπίδες είχαν επενδυθεί στον αριστερόστροφο, κινηματικό ριζοσπαστισμό, που αναπτύχθηκε στην ίδια κοίτη κοινωνικής δυσαρέσκειας. Εκφράστηκε με διάφορα κινήματα τύπου «καταλάβετε την wall street», εργατικές διεκδικήσεις για το κατώτερο ωρομίσθιο, αλλά περισσότερο ορατά σε πολιτικό επίπεδο με το «δημοκρατικό σοσιαλιστικό» ρεύμα του Σάντερς ως εναλλακτικής υποψηφιότητας των Δημοκρατικών.

Το ρεύμα αυτό, σε επίπεδο **κοινωνικής οικονομικής απάντησης**, έμεινε στα όρια της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης, διεκδικώντας διορθώσεις με ισχυρές νεοκευνσιανές παρεμβάσεις, σε ριζοσπαστικότερη εκδοχή αυτών που επιχείρησε ο Ομπάμα (τόνωση εσωτερικής ζήτησης, κοινωνική πολιτική, φορολογία και σχετική αναδιανομή). «Διορθώσεις» που δεν μπορούν να σταθούν στο πλαίσιο της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης και του καθολικού καπιταλισμού της γενικευμένης αγοράς.

Σε επίπεδο **πολιτικής κίνησης**, υποτάχθηκε στην δήθεν "αριστερή" (αλλά στην ουσία απολύτως συστημική πλευρά) του σαπισμένου πολιτικού συστήματος με ενσωμάτωση στους Δημοκρατικούς. Σχεδόν ότι γίνεται και στη Βρετανία με τον Γκόρμπιν. Η υπόθεση ότι αν στη θέση της Κλίντον ήταν ο Σάντερς όλα θα ήταν καλύτερα, μπορεί να σταθεί μόνο σε αφαίρεση από το αντικειμενικό γεγονός ότι ο Σάντερς δεν «άντεξε» -σε αντίθεση με τον Τράμπ που το έπραξε απέναντι στο κόμμα του!- να πάει κόντρα στο κατεστημένο των Δημοκρατικών.

Έτσι, τη στιγμή που οι συστημικές δυνάμεις φάνταζαν περισσότερο επαναστατικές με τη άρνηση και (αντιδραστική) μετάλλαξη του κακόφημου εαυτού τους, οι "αριστερές" "αντισυστημικές", πνίγηκαν μέσα στο κακοφορμισμένο τερέν της αναστήλωσης μιας αποτυχημένης παραλλαγής της καπιταλιστικής διαχείρισης και της πολιτικής εκπροσώπησής της.

«Όταν οι γυναίκες, οι εθνικές μειονότητες, οι μουσουλμάνοι και όσοι θεωρούν κρίσιμο ζήτημα τις διακρίσεις ενάντια στο διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό, είναι πάνω από 70%, η Κλίντον δε γίνεται να ηττηθεί». Κλασικό μότο της εκστρατείας των Δημοκρατικών... Ωστόσο, η μάχη της «ταυτότητας» και της «πολιτιστικής υπεροχής», εκτός του πεδίου του

«κοινωνικού ζητήματος», διευκόλυνε παρά δυσκόλεψε τον Τράμπ, χαρίζοντάς του εν τέλει τη νίκη και σε αυτό το πεδίο. Ο δικός του αντι-μεταναστευτικός και ρατσιστικός οίστρος πατούσε αντικειμενικά στο ερώτημα της «δημιουργίας δουλειών», οι οποίες «δεν υπάρχουν για όλους». Έτσι, δεν αποδεικνύεται η πλειοψηφία των φτωχών και εργατών «ρατσιστές», αλλά μάλλον η αριστερή εργατική οπτική εντελώς αναιμική και απούσα από την πολιτική μάχη.

Η ανεξάρτητη παρέμβαση ενός ρεύματος εργατικής πολιτικής με αντικαπιταλιστική, κομμουνιστική και διεθνιστική κατεύθυνση, αναδεικνύεται στο πιο επείγον καθήκον μπροστά στην επέλαση της αντιδραστικής μετάλλαξης του σύγχρονου καπιταλισμού. Αντίθετα, η υποταγή στον αστικό «δημοκρατικό πόλο», στο όνομα του αντιφασισμού και του αντιρατσισμού, εξασφαλίζει τη νίκη του κάθε Τράμπ...

ΠΡΙΝ 13/11/16